

• تنقیح و اصلاح قوانین و مقررات چه تأثیری در حوزه عملکردی سازمان تأمین اجتماعی دارد؟ در دو سال ونیم گذشته چه اقدامات اساسی در این زمینه (به ویژه امسال) انجام شده است؟

تنقیح، روان سازی و تلخیص بخشنامه ها و دستورالعمل های سازمان با هدف تسهیل مقررات مربوط به قوانین کار و بیمه و حمایت حداکثری از کارگران و کارفرمایان در جهت حذف مقرراتی که با ایجاد محدودیت موانعی را بر سر راه آنان قرار داده، انجام پذیرفته است. حاصل این طرح حذف، اصلاح و جایگزین کردن مقرراتی که با اصلاح قوانین، منسوخ و ناکارآمد شده اند محسوب می شود. اقامه دعای متعدد علیه تأمین اجتماعی از نتایج اجتناب ناپذیر تأخیر در اجرای به موقع قوانین جدید خواهد بود.

ضمن آنکه تعلل در این خصوص سبب صدور آرای ناصواب از این مجرایه سازمان خواهد شد. باتوجه به لازم الاجرا بودن این آراء، اجرای آن ها موجب تحمیل فشار مالی مضاعف بر سازمان علاوه بر تعهدات قانونی خود است که منجر به افت شدید سطح نقدینگی و تضعیف قدرت سازمان در اجرای به هنگام تعهدات خود می شود. از این نظر ادامه برنامه مربوط به تنقیح، تلخیص و روان سازی بخشنامه حسب آمار اعلامی از سوی مراجع نظارتی و شبه قضایی نظیر دیوان عدالت اداری، نقش بسیار مؤثر و چشمگیری در کاهش اقامه دعای مشترکان علیه سازمان دارد که علاوه بر ارتقای جایگاه سازمان به نهاد حافظ منافع و حقوق جامعه تحت پوشش، سبب معرفی سازمان به عنوان دستگاهی قانون مدار شده است. به تبع نگهداشت و پایداری منابع مالی سازمان در مرتبه بالاتر از اهم اهداف این برنامه خواهد بود.

همچنین ۴۰ فقره بخشنامه تلخیصی توسط شورای مذکور تدوین شده که از سوی مدیرعامل سازمان تأمین اجتماعی امضا و ابلاغ شده و به منظور دسترسی آزاد و آگاهی شهروندان از مفاد آن ها در سایت سازمان بارگذاری شده است. همین طور در اجرای این برنامه سازمان موفق به اخذ گواهینامه تأیید تجربه موفق از سوی سازمان بین المللی تأمین اجتماعی (ایسا) در رقابت با سازمان های عضو در منطقه آسیا و اقیانوسیه ۲۰۲۱ شد. از طرفی به تأسی از نام گذاری سال ۱۴۰۰ به عنوان «تولید، پشتیبانی ها و مانع زدایی ها» از سوی رهبر معظم انقلاب اسلامی، شورای مذکور از تیرماه این سال به «شورای مقررات زدایی» تغییر نام یافته و با ترکیب اعضای جدید به فعالیت های خود کمافی سابق با هدف جلوگیری از تورم و انباشت مجدد بخشنامه ها ادامه می دهد.

• درخصوص برنامه های این اداره کل برای سال آینده چه اقداماتی مدنظر قرار دارد؟

از اهم برنامه های تحولی این اداره کل در سال آینده می توان موارد اشاره شده ذیل این مطلب را عنوان کرد. تداوم برنامه آسیب شناسی و ریشه یابی علل طرح دعای متعدد علیه سازمان تأمین اجتماعی در مرجع شبه قضایی دیوان عدالت اداری با هدف پاکسازی این دعای از جمله برنامه های سال آینده حوزه حقوقی محسوب می شود. همچنین رفع خلأها و شناسایی موانع قانونی با هدف پیشنهاد و ارائه راهکار در جهت رفع آن ها، نظارت بر عملکرد شرکت ها و مؤسسات تابعه سازمان و تنقیح و بازبینی بخشنامه ها و دستورالعمل های سازمان در حوزه های مختلف از موارد پیش بینی شده در حوزه اقدامات و برنامه ریزی بخش حقوقی تأمین اجتماعی برای سال آینده به شمار می رود.

• اداره کل امور حقوقی و قوانین سازمان تأمین اجتماعی در راستای صیانت از منابع تأمین اجتماعی و منافع بیمه شدگان و جامعه تحت پوشش چه اقداماتی انجام داده است؟

تأمین اجتماعی یک سازمان بین نسلی و متعلق به همه افراد جامعه است که حفظ اموال و دارایی های آن در طی سال ها فعالیت این سازمان جهت بهره مندی و ارائه حمایت به صاحبان آن از اهمیت و حساسیت بسیار بالایی برخوردار است. انجام این وظیفه خیر با تمامی دشواری ها از اهم وظایف اداره کل امور حقوقی و قوانین بوده است.

بدیهی است دفاع از حقوق و اموال سازمان در مراجع قضایی و شبه قضایی کشور صرف نظر از بهره مندی از کار انسانی متخصص، مجرب و مسلط به قوانین و مقررات موضوعه، داشتن تعهد و حس مسئولیت پذیری بالا را طلب می کند؛ به گونه ای که آثار آن را می توان در صدور آرای له مشاهده کرد.

از دیگر اقدامات مهم سازمان در جهت حفظ اموال و منافع بیمه شدگان سازمان تشکیل «کمیته صیانت» با عضویت مدیرعامل سازمان و معاونان ارشد سازمانی است. این اداره کل حسب شرح وظایف تعریف شده، در طی یک سال اخیر در قریب به اکثر پرونده های حقوقی با ارزش ریالی بالغ بر چندین میلیاردی، اقدامات مؤثری را در جهت حفظ و صیانت از اموال و منافع

در جهت کاهش این موارد در اسفندماه سال گذشته شیوه نامه مشترکی با معاونت روابط کار و وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی تهیه و تدوین و در تاریخ ۲۷ فروردین ماه سال ۱۴۰۲ به مراجع حل اختلاف قانون کار ابلاغ شد. بنابراین شیوه نامه رسیدگی مستدل و مستند و بر پایه دلایل و توجه به گزارشات بازرسی کارگاهی مندرج در پرونده کارگاهی و... مورد تأکید قرار گرفته است. در جهت تبیین این شیوه نامه و ارائه آموزش های لازم ۱۱ نشست آموزشی و تخصصی جهت اعضای هیأت ها با حضور مدرسان از دیوان عدالت اداری در ۱۱ استان برنامه ریزی و اجرا شده است. در دعای اعتراض به حق بیمه سعی شده با برگزاری ۱۱ کارگاه آموزشی برای اعضا و ترکیب هیأت ها در استان های مختلف چگونگی و نحوه صدور ارائه مستدل آموزش داده شود. همچنین با تنقیح و تجمیع بخشنامه های متعدد در پیمانکاری و حسابرسی با حضور اعضای اتاق های بازرگانی و صنایع نزدیک به ۵۷ بخشنامه در دو بخشنامه تجمیعی پیمانکاری و حسابرسی تجمیع شده و در سایت سازمان جهت دسترسی عمومی بیمه شدگان و کارفرمایان قرار دارد. همچنین دستورالعمل نحوه نگارش آراء و تغییر فرمت آرای هیأت ها نیز تهیه و تدوین شده که در مرحله بررسی و انجام اقدامات جهت صدور و ابلاغ است.

در زمینه دعای احتساب سابقه بیمه ای و اشتغال سازمان تأمین اجتماعی نیز، افراد مدعی اشتغال در کارگاه های مشمول قانون تأمین اجتماعی که کارفرما حق بیمه آنان را به سازمان پرداخت نکرده، می توانند بدون مراجعه به مراجع قضایی ادعای اشتغال خود را در کمیته های رسیدگی به ادعای اشتغال سازمان مطرح کنند. در این کمیته ها تلاش شده تا با بررسی ادعای اشتغال از طرح شکایت در دیوان عدالت اداری پیشگیری شود. در سال جاری ۵۳ هزار و ۴۱۸ پرونده ادعای اشتغال مطرح شده که از این تعداد ۴۷ هزار و ۷۷۹ پرونده به تأیید رسیده و معادل ۸۹ درصد با تعداد ۵۶۳۹ پرونده در نوبت ارائه مدارک و مستندات قرار دارد. به عبارت دیگر نسبت به تعداد قابل توجهی از طرح و ورود پرونده در دیوان عدالت اداری پیشگیری شده است.

• جهت پیشگیری از اجرای طرح های فاقد پشتوانه مالی چه اقدامات حقوقی اجرا شده و چه برنامه های دیگری باید عملیاتی شود؟

از آنجا که اجرای قوانین و مقررات مربوط به حوزه تأمین اجتماعی مستلزم برداشت صحیح از آن ها است، هرگونه تصمیم سازمانی درخصوص اعمال قوانین و مصوبات که در قالب صدور بخشنامه، دستورالعمل یا دستور اداری صورت می گیرد، باید از جهت انطباق با قوانین و مقررات ملاک عمل، بررسی شود. این مهم با تکیه بر رعایت اصل قانون مداری در سازمان سبب شده تا صدور هرگونه بخشنامه، دستورالعمل و یا دستور اداری منوط به تأیید اداره کل حقوقی باشد. بدیهی است بخشنامه هایی که پس از بررسی و تأیید صادر شده، بسیاری از ابهامات قانونی را که ممکن است در مقام اجرا به وجود آید مرتفع می کند.

همچنین این مهم از بروز رویه ها و اقدامات چندگانه و واحدهای اجرایی سازمان جلوگیری می کند. این روند آمار شکایات و دعای بیمه شدگان و یا کارفرمایان در دیوان عدالت اداری و یا مراجع قضایی را که مستلزم عدم رضایت بیمه شدگان و صرف هزینه های گزاف برای سازمان خواهد بود به شدت کاهش می دهد. آمار پایین ابطال بخشنامه های سازمان در هیأت عمومی و تخصصی دیوان عدالت اداری و تأیید انطباق قانونی بخشنامه های سازمان در دیوان عدالت اداری گویای این انطباق با قانون است. این طرح در سال آتی نیز تحت عنوان «تنقیح و بازبینی بخشنامه ها و دستورالعمل های سازمان» با جدیت دنبال خواهد شد.

از دیگر اقدامات سازمان در جهت اطلاع مشترکان از بخشنامه های تازه تصویب و آخرین تغییرات مربوط به اصلاح بخشنامه ها، انتشار و دسترسی آزاد به مفاد این بخشنامه ها و دستورالعمل هادر سایت رسمی سازمان است. در این باره همه بخشنامه های تأمین اجتماعی که حقوق یا تکالیفی را برای مردم مقرر داشته اند، در سایت سازمان ذیل «سامانه شفافیت» و با عنوان «دسترسی آزاد به بخشنامه ها» به آدرس (www.tamin.ir/circularsapi/index) درج و منتشر می شوند. همچنین تمامی بخشنامه های جامع و تنقیحی سازمان در «پایگاه ملی اطلاع رسانی قوانین و مقررات کشور» و وابسته به ریاست جمهوری به آدرس (www.dotic.ir) نشر می یابند.

سازمان تأمین اجتماعی در سال جاری در جایگاه برترین دستگاه از سوی ریاست جمهوری درخصوص اجرای قانون دسترسی آزاد به اطلاعات به خاطر بارگذاری همه بخشنامه ها و دستورالعمل های خود در سایت سازمان و پایگاه ملی اطلاع رسانی قوانین و مقررات کشور قرار گرفته است.